

Eenige opmerkingen over schorsing van verjaring in het burgerlijk recht

<https://hdl.handle.net/1874/242301>

EENIGE OPMERKINGEN
OVER
SCHORSING VAN VERJARING
IN HET BURGERLIJK RECHT.

Proefschrift

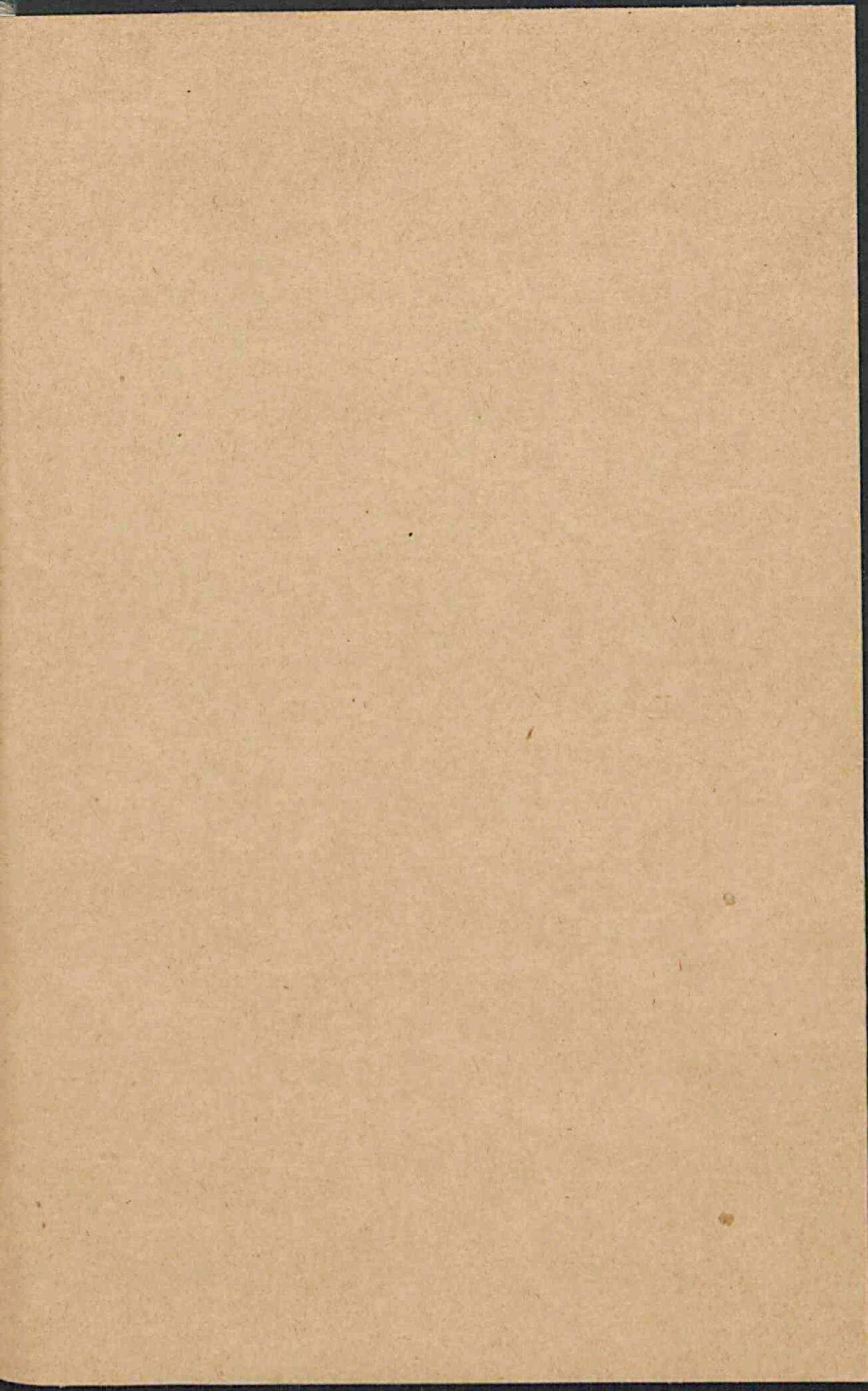
VAN

ss.
recht

11

EENIGE OPMERKINGEN

OVER

SCHORSING VAN VERJARING

IN HET BURGERLIJK RECHT.

DEELDE OPMERKINGEN

SCHORSING VAN VERLARING

IN HET BURGERSK RECHT

Diss. Utrecht 1881

EENIGE OPMERKINGEN

OVER

SCHORSING VAN VERJARING
IN HET BURGERLIJK RECHT.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAP,

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT,

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

DR. P. DE JONG,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER LETTEREN EN WIJSBEGEERTE,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT,

EN

OP VOORDRACHT DER RECHTSGELEERDE FACULTEIT,

TE VERDEDIGEN

op ZATERDAG, den 25 JUNI 1881, des namiddags te 3 uren,

DOOR

GEORGE HENRI CARL HULTMAN,

GEBOREN TE BATAVIA.

UTRECHT,
J. DE KRUYFF.
1881.

ENIGE GEMERKEN

SCHOTING VAN VERLAING

IN HET BURGELIJK RECHT

PROFESCHRIJFT

DE VERBODENDE VAN HET GEBIED

DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAP

AAN DE HIER-ONDERSTELTE OPLEGGING

DE WETENSCAP VAN HET RECHT

DR. F. DE JONG

WAGeningen in de Eerste Half van het Jaar 1881

VOOR HET RECHT VAN HET GEBIED VAN HET RECHT

DE VERBODENDE VAN HET GEBIED

DE VERBODENDE

DE VERBODENDE VAN HET GEBIED

GEORGE ERNST CARL HOLTZ

WAGeningen in 1881

DE VERBODENDE

1881

AAN MIJNE MOEDER

EN

MIJN BROEDER CARL.

THE MINE MORRIS

MINE PROSPECT

INLEIDING.

De verjaring is, gelijk GAIUS 2.44 zegt, wegens het algemeen belang ingesteld „ne dominia rerum diutius in incerto essent:” dit algemeen belang heeft behalve tot de eigendomsverkrijging door de verjaring, ook tot de bevrijding door het tijdsverloop aanleiding gegeven, omdat het na langen tijd soms moeilijk is, het bewijs der voldoening te leveren; dus is in het belang der rechtszekerheid, het rustig bezit van het vermogen gewaarborgd door de verjaring der actie.

Men kan van deze bevrijdingsverjaring even goed zeggen „ut finis litium sit” (l 5 *D. pro suo.* 41.10) en van haar met CASSIODORUS *Variarum* 5.37 zeggen: „Tricennalis autem humana generi patrona praescriptio.”

Hoe heilzaam de verjaring, zoowel tot eigendoms-verkrijging als tot bevrijding van eene actie ook werkt, vond de wetgever toch noodig, in eenige gevallen eene opschorting der verjaring voor te schrijven: zij kan zoowel in het begin als in den loop der verjaring zoodanig werken, dat zoolang die zekere toestand duurt, de verjaring als het ware slaapt, maar bij ophouden van die omstandigheid weder begint te loopen; het tijdsverloop hetwelk vóór die opschortende omstandigheid ligt, wordt meegemeld en bij dat der wederloopende verjaring gevoegd.

Dit is een gewichtig verschil met de stuiting, die maakt dat van het bezit en het tijdsverloop vóór de stuiting geen gebruik kan gemaakt worden.

Er heeft *schorsing* plaats:

1°. Wegens de persoonlijke hoedanigheid van den eigenaar of van de schuldeischers, artt. 2024 en 2026 B. W.

2°. Wegens de betrekking tusschen den eigenaar of den schuldeischer tot den bezitter of den schuldeenaar, artt. 2025, 2028, 2029 B. W.

3°. Volgens bijbepalingen der inschuld, art. 2027, B. W.

GESCHIEDENIS.

Het *oude Romeinsche recht* kende oorspronkelijk geen verjaring van actiën.

Zij waren altijd durend (*perpetuae*). GAIUS IV. 110. *Pr. I. de perpet. et temp. act.* (4.12).

Alleen de Praetoren hadden de gewoonte soms aan eenige actiën die zij instelden een bepaalden termijn te verbinden.

Later werd voor enkele civiele vorderingen een tijd vastgesteld, en was tegenover de *speciales in rem actiones*, ten behoeve van den bezitter ter goeder trouw en krachtens een wettigen titel, de *longi temporis praescriptio* een algemeen verdedigingsmiddel geworden.

Eerst THEODOSIUS (424 na Chr.) stelde een termijn vast van 30 jaren (*L. un C. Theod. de act. cert.*

temp. fin. (4.14) met uitzondering evenwel van de *actio fin. regund.* en de *actio hypothecaria* tegen den schuldenaar.

Het is nu deze dertigjarige verjaring, die in het Justiniaansche recht is overgenomen.

In het vroegere recht (t. w. vóór *l. 3. C. de praescr. XXX* (7.39) en *l. 5. C. in quib. caus. i. i. rest.* 2.41) liepen tegen *inpuberes* en *minores* alle verjaringen, daar het hun nooit aan de *experiundi potestas* ontbrak, want voor den *inpubes* kon de voogd optreden, de *minor* kon zijne rechtsvorderingen zelf aanhangig maken.

De bescherming bestond voor den *inpubes* in de actie tegen den nalatigen voogd, en voor beiden in de *integrum restitutio*. (SAVIGNY System IV 437).

Voor de rechtsvorderingen van den krankzinnige en den verkwister vinden wij geene bijzondere bepalingen; de bescherming bestond dus alleen in de actie tegen hunnen curator.

SAVIGNY meent, men heeft de krankzinnigen niet met de minderjarigen gelijk gesteld, zoowel om de zeldzaamheid van het geval, als omdat hierin eene onrechtvaardigheid tegen den verweerder zou liggen, wanneer actiënverjaringen tegen hen waren blijven slapen; want de krankzinnigheid kan een geheel

menschenleven duren, terwijl de minderjarigheid 25 jaren niet te boven gaat.

Wij zien bij TROPLONG dat de bepalingen in de *oude Fransche coutumes* omtrent dit punt verschillend waren. In sommige coutumes werd de verjaring ten voordeele van minderjarigen niet geschorst, maar werden zij in integrum gerestitueerd, in andere werd hun zelfs die in int. restitutio niet toegekend.

Verder zegt TROPLONG (n°. 735): „le droit commun, signalé par vingt-quatre coutumes à près uniformes, et spécialement par la coutume de Paris, que l'esprit de centralisation, si puissant et si ancien en France, faisait considérer comme supérieure à toutes les autres, voulait que la minorité *suspendit* la prescription.

C'est le droit qu'on suivait dans les coutumes muettes, avec d'autant plus de raison que la minorité, chez les peuples modernes, se continue pendant toute sa durée sur l'image de la pupillarité, telle qu'elle était organisée chez les Romains.”

In het *oud-Hollandsch recht* en andere oud-Nederlandsche landrechten werden minderjarigen evenzoo beschermd (VOET. *de minor.*, n°. 29).

DE GROOT zegt, sprekende over het verkrijgen door verjaring, „waer uijt schijnt te blijken dat van

outs niemand door besit en wiert geëijgent, tenzij hij hadde goede aenkomste, goede trouwe, kennisse van schepenen die zonder twijfel verkondinge daarover dede doen, en de daerna bezit van jaer en de dag, Uitlandigen en de weesen uijtgenomen.” (*Inl. II. 7. § 8.*)

Ergens anders (*Inl. III 46 § 3 en 4*) sprekende van *quyttschelding door verjaring*, zegt DE GROOT, „deze verjaringe bij ons geschiet in 't algemeen met het verloop van een derden deel van hondert jaren.

Wel verstaende dat van dien tijdt werden afgebrocken *minderjarigheijt*, uytlandigheijt en de andere beletsel, waardoor iemand geen regt en heeft kunnen spreken.”

Hetzelfde in het *landrecht van Overijssel* van 1735 (de II tit X van praescriptie ofte verjaringe): „alle personele en de reële actiën van land ende renten sullen met verloop en verwijlinge van een derde deel van hondert jaren expireren en verjaert wezen: ten ware sake, dat dezelve binnen de voorschreven tijd door gerigtelijke interpellatie gebroken mogt zijn, ofte lopende dat voorschreven derden deel van hondert jaren, eenigen tijd van jaren hadde geslapen, sodat deze verjaringe daerdoor geen voortgang gewonnen hadde als in

praescriptie tegen *Minderjarigen* en bij tijd van oorlog zich toedraagt, wanneer de gerichten stilstaan, ende men sijne saken met recht niet in 't werk stellen noch vorderen kan."

Zoo ook in den *Codex Gelro-Zutphanicus* van 1740 door MR. JOHAN SCHRASSERT, van *praescriptie* § 2. „praescriptie heeft geen plaats tegen den fiscus en minderjaerige."

Een vonnis van de arr. rechtbank te Assen van 20 April 1863 (weekbl. van 't Recht n°. 2534) besliste, dat naar art. 96 van boek III van het *Drentsche landrecht* de verjaring niet kan beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen.

Volgens S. VAN LEEUWEN (*censura forensis de restit. min. lib. IV kap. XLIII n°. 3.*), had de minderjarige het beneficium restitutionis.¹⁾

Na hetgeen vermeld is, blijkt dat art. 2252 C. C. en art. 2024 B. W. hun oorsprong hebben in het oude recht.

---

¹⁾ Er is een groot verschil tusschen het stilstaan van den loop der verjaring, en het voortgaan van deze met toelating van herstelling in den vorigen toestand. Staat de verjaring gedurende de minderjarigheid stil, dan worden al die jaren niet medegerekend; loopt zij door en is in integrum restitutio toegelaten, dan is de toestand voor derden in zoover minder gevaarlijk, dat dit herstel binnen vier jaren na afloop der minderjarigheid moet geëischt worden.

Art. 2024.

„Verjaring kan niet beginnen noch voortgaan tegen minderjarigen en tegen degenen die onder curatele gesteld zijn, uitgezonderd in de gevallen bij de wet bepaald.”

Wij komen thans tot de vraag of de bepalingen van art. 2024 B. W. (art. 2252 C. C.) is goed te keuren?

Toen de Code gemaakt werd, verzette zich tegen deze schorsing het hof van Cassatie.

Het hof namelijk: zag er eene onbehoorlijke bescherming van minderjarigen in en kon niet begrijpen, waarom de bescherming der minderjarigen zoozeer ten nadeele van alle anderen moest strekken, dat ten hunnen voordeele langere verjaringstermijnen gesteld werden.

Zij hadden genoeg aan verhaal op hunne vertegen-

woordigers, die nalatig waren gebleven om hunne rechten te doen gelden.

Met eene kleine wijziging vinden wij dit gevoelen terug in art. 3619 van het ontwerp van 1820, waar wij lezen :

„De loop van den tijd der verjaring wordt opgeschort, ten aanzien van de regten en actiën, toekomende aan eenen minderjarige, tegen deszelfs voogd, gelijk ook ten aanzien van de regten en actiën, toekomende aan eenen meerderjarige; tegen den curator, over deszelfs persoon of goederen, zoolang de voogdij of de curatele, in den persoon van den schuldenaar blijft voortduren”; terwijl verder in die afdeeling geene melding van schorsing der verjaring ten dienste van meerderjarigen wordt vermeld.

Nog onlangs is LAURENT tegen deze begunstiging der minderjarigen opgetreden. De verjaring is, zooals reeds gezegd is *bono publico* ingevoerd, *ne in incerto sint rerum dominia*. Het gemeene welzijn moet de voorkeur hebben boven dat van de minderjarigen en onder curatele gestelden.

Deze kunnen door hunne vertegenwoordigers in rechten optreden.

Dus zou de regel „*contra non valentem agere non currit praescriptio*” in hunne persoon in het geheel

geene toepassing vinden. Men was tot de begunstiging gekomen, door de verkeerde opvatting, dat de verjaring eene straf voor het niet tijdig eischen was; welk verzuim kan men nu hem ten laste leggen, die zijne zaken niet zelf beheeren mag?

MARCADÉ op art. 2352 bl. 155 schijnt ook de schorsing aftekeuren, daar hij zegt: „C'est cette suspension de la prescription pour interdiction et minorité qui, jointe à l'impossibilité de toute prescription au cas d'une possession dont l'origine a été précaire (art. 2237), jette tant d'incertitude en France sur la propriété. L'immeuble qui vous avez non seulement acheté et payé, mais en outre possédé de très-bonne foi pendant 60 ans, 80 ans et plus, pourrait très-bien cependant ne pas vous appartenir, parce que d'une part il aurait été acquis *a non domino*, et que d'autre part il aurait eu pour vrais propriétaires des mineurs ou interdits se succédant les uns aux autres.”

De meeste schrijvers verdedigen de begunstiging der minderjarigen.

Zoo TROPLONG n°. 736: hij merkt op, dat de verjaring een straf¹⁾ is voor de nalatigheid van

¹⁾ L. 2. C. de ann. except. (7.40). Sit aliqua inter desides et vigilantes differentia, en l. 3. C. eod.; quum contra desides homines et sui juris contemtores *odiosae* exceptiones oppositae sunt.

eigenaars of schuldeischers; maar nu kan men aan de minderjarigen en onder curatele gestelden geene nalatigheid ten laste leggen en het zou onbillijk zijn hen voor de nalatigheid van hunne vertegenwoordigers te laten boeten, want de vertegenwoordigers zijn zeer dikwijls niet in staat om te betalen.

„Mais, comment ne voit on pas que ceux qu'on enrichit à leurs dépens ont de leur côté la tâche de l'usurpation, et qu'on immole des personnes qui n'ont pu se défendre, à des tiers toujours répréhensibles de s'être emparés, ne fut-ce que par étourderie, du bien d'autrui.”

LE ROUX DE BRETAGNE, Nouveau traité de la prescription en matière Civile n°. 606 zegt: „de reden der schorsing van de verjaring tegen minderjarigen kan niet steunen op den regel „agere non valenti non currit praescriptio,” daar deze ook de korte verjaring moest schorsen, en deze regel kon niet toegepast worden tegen minderjarigen die van een wet-tigen vertegenwoordiger voorzien zijn.

„C'est donc un faveur qui le législateur a cru pouvoir accorder, dans certains cas, à leur inexpérience et qu'il a cru devoir leur refuser dans d'autres cas, où l'intérêt public aurait eu trop à en souffrir.

Voor de schorsing der verjaring tegen minderjarigen heeft men ook in het midden gebracht, dat het den minderjarigen noch den voogd vrijstaat, onroerend goed te vervreemden, zonder 's rechters machtiging. De verjaring toch is eene soort van vervreemding; *l. 28. D. de v. S. (50.6): alienationis verbum etiam usucapionem continet, vix est enim ut non videatur alienare qui patitur usucapi.*

Verder heeft men gezegd dat de voogd dikwijls in de onmogelijkheid verkeerde, alle rechten te kennen, die den minderjarigen door hunne erflaters toekomen: indien b. v. dezen eene erfenis of legaat was gegeven, van welke geen spoor in de papieren van den minderjarige te vinden is.

Nog kan men vóór de bepaling van art. 2024, voor zooveel betreft minderjarigen zeggen, dat de minor beschermd wordt tegen de nalatigheid van den voogd, op wien hij geen verhaal heeft; er tegen, dat het doel der verjaring, opheffing der rechtsonzekerheid, dikwijls verijdeld wordt.

Toch zeggen wij met Prof. v. BONEVAL FAURE, dat de paling van art. 2024 niet is goed te keuren.

Er is een voogd of curator juist daarom, omdat de rechten zullen kunnen uitgeoefend worden ook in het belang van derden.

Door den voogd of curator wordt de ontbrekende bekwaamheid om zelf te handelen aangevuld, zoodat dan minderjarigen en onder curatele gestelden gelijk zijn aan meerderjarigen, en niet onder curatele gestelden.

Nu de tweede vraag: Mag art. 2024 B. W. analogisch uitgebreid worden?

Reeds vroeg verhieven zich stemmen tegen de toepassing der bepaling, die de verjaring tegen minderjarigen schorst, op andere gevallen.

DUNOD, *traité des prescriptions* (deel I bl. 63, *édition* van 1744) zegt van de praescriptio longissimi temporis, „la loi civile a fait assez dans la loi *Sicut*, au Code de praescript. 30 v. 40 annor, en décidant qu'elle dort pendant la pupillarité; que les arrêts y ont joint le temps de l'interdiction pour démence et fureur, parce que les interdits jouissent des privilèges des pupilles; qu'il ne faut pas aller plus loin que la loi et les arrêts; quant aux temps de guerre, de peste et autre calamités publiques comme il ne sont pas exceptés par la loi civile, je ne crois pas qu'ils suspendent la prescription de *trente ans*.”

MERLIN, *Repertoire de v. prescription* (sect. 1 § 7 art. 2. quest. 10) betwist het gevoelen van DUNOD,

in het geval dat de oorlog of de pest „arrêt le cours de la justice où empêche toute communication entre le lieu où se trouve la personne contre la quelle on prescrit, et celui où elle devrait agir pour conserver ses droits, quelle raison y aurait il de douter que la prescription ne fût suspendue ?”

Het jus canonicum was van het romeinsche recht afgeweken, en schorste de verjaring op wegens oorlog; *l. 10. X. de praescript. (decret. Greg. lib. 2 tot 21):* „Clerici, qui praedictas habuerunt ecclesias, minutim omne jus paroeciale praeter jus funerandi, matrieci ecclesiae subtraxerunt. Discr. vestr. mandamus, quatenus decimas et oblationes, cum aliis obventionibus, memoratae matrieci ecclesiae (*praescriptione hostilitatis tempore non currente*) restitui faciatis.”

Dat gedurende het tempus hostilitatis de verjaring stil staat, zegt ook *l. 13. C. 16 qu. 3*; de vergelijking met het jus postliminii in deze plaats geeft te kennen, dat hier niet algemeen van oorlogstijd, maar van vijandige occupatie wordt gehandeld (MAREZOLL *Zeitschrift für Civilrecht in Process* 7 bl. 277 b. v.).

VANGEROW, § 323, die tegen MAREZOLL t. a. p. bl. 285 aanneemt, dat, alhoewel, in die aanhalingen slechts van de schorsing der verjaring ten dienste

der kerk gehandeld wordt, er toch een algemeen beginsel in wordt uitgesproken.

COIN-DELISLE, (*Revue de droit français et étranger* 1847 bl. 289) haalt ten bewijze, dat volgens het jus canonicum in oorlogstijd de verjaring gestremd was, verder aan l. 4 *cod.*, maar in dit decretum is de verjaring geschorst in den tijd dat de *pastoralis sedes caruisset pastore* dus dat de bisschoppelijke zetel vacant was; hetzelfde lezen wij in het door hem aangehaalde l. 15, dat het tijdvak in hetwelk de sedes episcopalis vacavit, niet medegeteld wordt, om de 40 jaren voltallig te maken.

De schorsing in den tijd dat de pest heerschte, steunt op de *glossa v. c. XII t. a. p.*

VANGEROW t. a. p. zoude analogische uitbreiding „auf die Zeit anderen öffentlicher Kalamitäten, Z. B. einer verheeren den Seuche, bürgerlicher Unruhen u. dgl. billigen, — wenn nicht das Bedenken entgegen stände, dass ein korrektorisches Gesetz keine analoge Ausdehnung zulässt.”

MERLIN is van meening dat in het Rom. recht de verjaring wegens den oorlog geschorst wordt, omdat „contra agere non valentem non currit praescriptio” eenen algemeenen regel was. Dat zal volgens hem blijken uit l. 22. § 11 *C. de jure deliber.* (6.30)

waar JUSTINIANUS den schuldeischers verbiedt den erfgenaam, gedurende den tijd dat den inventaris opgemaakt wordt aantespreken „sit hoc spatium ipso jure pro deliberatione heredibus concessum, nullo scilicet in hoc intervallo creditoribus hereditariis circa temporalem praescriptionem praejudicio generando.”

Ten tweede beroept hij zich op *l. 8. § 3. C. communia de legat.* (6.43), waar den legataris de actio sedert de vervulling der voorwaarde gegeven wordt, zoodat „nec usucapio nec longi temporis praescriptio contra legatarium vel fideicommissarium procedat.”

Ten derde op *l. 30. § 2. C. de jure dot.* (5.12) waar bepaald wordt, dat aan de actio van de vrouw, waarmede zij haar huwelijksgoed van derden terug-eischt, geene verjaring kan worden tegengeworpen, dan die begonnen is met de ontbinding van het huwelijk of de insolventie van den man.

COIN-DELISLE (*bl. 299 t. a. p.*) meent dat hier geenzins de toepassing van een algemeen beginsel te zien is, maar, dat JUSTINIANUS hier nieuwe bijzondere bepalingen gemaakt heeft. Volgens hem zal dit vooral blijken uit de woorden v. *l. 30. C. de jure dotium* „ficti divortii falsa simulatione in hujus modi causa stirpitus eruenda.” „Et de cette loi 30 C., de

jure dotium, resulte bien la preuve que dans les idées générales on ne pensait pas que l'impossibilité pour la femme d'agir contre son mari, ou d'intenter des actions qui réfléchiraient sur lui pendant la durée du mariage, produisit une suspension de prescription à l'égard des acquéreurs puisque les gens d'affaires profanaient la sainteté du mariage en faisant faire aux femmes un divorce fictif, après lequel elles agissaient dans les délais légaux, et que la constitution impériale n'accorde cette suspension que pour abroger cet artifice impie."

Dat de oorlog geen reden van schorsing in het R. R. was, kunnen wij hem dadelijk toegeven, daar zelfs aan hem die uit de krijgsgevangenschap was teruggekeerd, de *actio publiciana rescissoria* gegeven werd, om zijn, in den tusschentijd door verjaring verloren goed terug te krijgen.

De praetor gaf *ex clausula generali*; item si qua alia mihi justa causa videtur, herstel; alleen voor de minderjarigen is er bij bepaald, dat de verjaring van 20 jaren niet loopen zal (in plaats van in *integrum restitutio*) in de overige gevallen is de *i. i. restitutio* dus gebleven.

Tegen MERLIN is vooral in te brengen dat in al deze wetten gehandeld wordt, van gevallen, in welke

de *wet* de *actio* belet, hiervan kan men geene gevolgtrekking op feitelijke beletselen maken.

Nog andere Fransche uitleggers van den Code be-
weerden, dat die regel, ofschoon niet geschreven, toch
erkend was en dus in andere dan uitdrukkelijk in de
wet genoemde gevallen zou moeten worden toegepast.

TROPLONG n°. 701 zegt: „Elle ne parle pas de
la force majeure, qui vient si souvent paralyser
l'action du créancier; en sorte que si l'on voulait
étendre l'article 2251 aux impossibilités prises en
dehors de la personne, il faudrait dire que la force
majeure n'est pas une cause de suspension, puisque
elle n'est pas déclarée telle par une loi, et que même
la maxime si vulgaire à force d'être vraie, *contra
non valentem agere non currit praescriptio*, n'a plus
aucune valeur comme règle générale; qu'il n'y a désor-
mais, en cette matière, aucun principe supérieur aux
cas particuliers aperçus par la loi écrite; qui tout se
réduit à savoir si un article du code a prévu la question?

LAURENT, *principes du droit civil*. bl. 32, betwist
het bestaan van den regel „*contra non valentem
agere non currit praescriptio*.”

De makers van den Code kenden het spreekwoord
maar hebben het niet genoemd. Zij kenden de con-
troversen en consequentiën, die de oude praktijk er

uit wilde maken en tegen welke DUNOD zich verzette.

De uitlegger was dus streng aan art. 2251 gebonden, en de algemeene leer is, de verjaring loopt tegen iederen eigenaar en schuldeischer, tenzij de wet eene uitzondering heeft gemaakt en uitzonderingen zijn strictissimae interpretationis.

Was deze regel niet gesteld en alleen gezegd, de verjaring loopt niet tegen minderjarigen en onder curatele gestelden, dan kan men misschien zeggen: deze bepaling was eene toepassing van een algemeen beginsel van den regel „contra non valentem agere non currit praescriptio”; echter hier is niet de toepassing van een beginsel vastgesteld, maar eene uitzondering.

Onze wet heeft de schorsing behandeld in de V^e afdeling van titel VII van het 4^e boek en daar de gevallen opgenoemd, in welke schorsing plaats heeft, maar niet de algemeene regel „contra non valentem agere non currit praescriptio” gesteld.

Het opnemen van dien regel in de wet werd bij de beraadslagingen verlangd. ¹⁾

---

¹⁾ Men zou dan de bijzondere gevallen uit den regel moeten afleiden en dit kon aanleiding geven tot groote onzekerheid over het *non valere*.

„Hinc sequitur vocis *valere* hanc esse vim, ut is agere non valeat, qui lege prohibitus est agere” van Boneval Faure dissert. obser. ad. tit. VII. lib. IV. C. C.

De Regeering heeft hieraan niet toegegeven, daar zij meende dat het niet noodig was, vermits de eenige gevallen waarin dezelve geldt, vermeld zijn bij art. 2025—2130, nu art. 2023. (VOORDUIN, V. bl. 557.)

Het is niet aannemelijk dat de regeering niet zou geweten hebben dat er feiten kunnen zijn, zooals ziekte, oorlog, pest, die het vorderen kunnen beletten. Dus is het zeker dat zij in deze omstandigheden de regel „*contra non valentum agere non currit praescriptio*” niet wilde toepassen.

Desniettemin overwoog de rechtbank van Nijmegen in een vonnis, voorkomende in het weekblad van het Recht n°. 992, dat, hoewel het beginsel „*contra non valentem agere non currit praescriptio*” niet met zoovele woorden werd uitgedrukt, zijne geldigheid door den wetgever stilzwijgend werd erkend. Dit is onjuist: geen schorsing der verjaring zonder uitdrukkelijke wetsbepaling.

De eenige ware toepassing van „*contra non valentem agere non currit praescriptio*” vindt men buiten deze afd. in art. 445 B. W., waar de wet de voogd verbiedt het hem verschuldigde te vorderen wanneer hij de opgave daarvan bij den inventaris verzuimd heeft, van welk verbod uitsluiting van de verjaring, in den slotzin van art. 445 B. W. het gevolg is.

De wet spreekt algemeen van minderjarigen, en maakt geen onderscheid, of zij werkelijk een' voogd hebben of niet.

Eveneens is er geen onderscheid gemaakt tusschen minderjarigen, die handlichting, en hen, die deze niet hebben bekomen.

Wij meenen echter, dat de bepaling van art. 2024 niet van toepassing is op den minor, die de kleine handlichting heeft verkregen, aan wien bepaalde rechten van meerderjarigheid door den kantonrechter toekend zijn, daar hij ten aanzien van die rechten, wier maximum wordt aangewezen in art. 484 B. W. beschouwd wordt als meerderjarig ¹⁾ (art. 480, 482, 483 B. W.) Evenzoo is ook die bepaling niet van toepassing op hem, aan wien de *venia aetatis* verleend is

Immers art. 478 zegt: „de meerderjarig verklaarde staat in *alles* met den meerderjarige gelijk.

---

¹⁾ Van een ander gevoelen is MARCADÉ op art. 2252 bl. 153. Et d'abord, la prescription ne court pas contre les mineurs, *sans qu'il ait à distinguer s'ils sont ou non émancipés*. De verjaring loopt volgens hem evenmin tegen den minderjarige die in de vaderlijke magt is, als die een voogd heeft of moest hebben. Zoo ook LE ROUX DE BRETAGNE no. 608: Les termes de l'article 2252 sont généraux; la suspension qu'il prononce en faveur des mineurs s'applique à ceux qui sont pourvus d'un tuteur ou qui sont émancipés, comme à ceux qui ne le sont pas.

Hoe is het echter gesteld met een vreemdeling die zich in Nederland komt vestigen en volgens de Nederlandsche wet minderjarig is?

De vraag of iemand minderjarig is of niet moet worden beoordeeld naar de wet van het land, waarvan die persoon burger is. Dit volgt *argumento a contrario* uit art. 6. A. B. cf. art. 3 al. 3 C. C. (DE PINTO Handl. tot het B. W. II pag. 26).

In 't ontw. 1820 was daarvoor een bepaling in art. 19. Ook is dit een regel van internationaal privaatrecht.

Voor een Franschman dus houdt de schorsing der verjaring op, zoodra hij zijn 21^e jaar bereikt heeft.

De naturalisatie kan hierin geen verandering brengen: hij, die eens meerderjarig is, kan door naturalisatie niet meer minderjarig worden. Een Franschman dus, die op zijn 22^e jaar hier genaturaliseerd wordt, kan niet de beschermende bepaling van art. 2024 B. W. inroepen. Begint echter in eenig land de meerderjarigheid met het 25^e jaar en wordt een inwoner daarvan op zijn 23^e jaar hier genaturaliseerd, dan bewerkt de naturalisatie, dat hij op datzelfde oogenblik meerderjarig wordt. ¹⁾

---

¹⁾ Deze vraag kan volgens hen die met PROF. OPZOOMER op art. 9 Wet h. algem. bepalingen bl. 135 aannemen, dat het statutum personale van vreemdelingen wegens het Nederl. recht beoordeeld wordt, niet voorkomen.

Is er tegen de bepaling van art. 2024 omtrent de minderjarigheid heel veel te zeggen, noch meer wat betreft hen, die onder curatele zijn gesteld.

Bij minderjarigheid toch weet men den tijd wanneer de schorsing ophoudt, ofschoon echter ook die tijd lang kan wegblijven, als de minderjarige opgevolgd wordt door minderjarigen.

De krankzinnigheid echter, ter zake waarvan men, onder curatele gesteld is, kan wel een menschenleven duren.

En is dan wel eene bepaling als de onze te verdedigen, die gedurende een zoo langen tijd de verjaring laat slapen?

Maar hoe is het met krankzinnigen, die niet onder curatele zijn gesteld? Wordt ook ten behoeve van dezen de verjaring geschorst? POTHIER (n°. 683) zegt, dat, ofschoon ten opzichte van krankzinnigen, die een curator hebben, twijfel bestaat, die niet bestaat ten opzichte van krankzinnigen, die geen curator hebben, want dat dezen op zich kunnen toepassen den regel: „contra non valentem agere non „currit praescriptio.”

Bij ons evenwel moet men anders beslissen en zeggen: geen schorsing ten behoeve van niet onder curatele gestelde krankzinnigen, om de eenvoudige

reden, dat ten hunnen behoefte geen schorsing is voorgeschreven.

Maar behalve dit, moet volgens art. 487 B. W. een meerderjarige, die zich in een gedurigen staat van onnoozelheid, krankzinnigheid of razernij bevindt *onder curatele worden gesteld*.

Die curatele kan worden verzocht door elken bloedverwant (art. 448 B. W.).

Het Openbaar Ministerie treedt soms echter tusschen beide: het is toch verplicht ingeval van razernij de curatele te verzoeken, als geen der bloedverwanten noch de echtgenoot dit doet, en alleen *bevoegd* daartoe, als in geval van onnoozelheid of krankzinnigheid de onnoozele of krankzinnige geen echtgenoot noch bekende bloedverwanten binnen het Koninkrijk heeft. Art. 487 B. W. schrijft dus imperatief de onder curatelestelling voor.

De wet veronderstelt dus, dat geen waanzinnige zonder curator is.

Art. 2025.

„*Verjaring heeft geen plaats tusschen echtgenooten.*”

Deze bepaling is in zulken ruimen omvang niet uit het R. R. afkomstig. Wij lezen in *l. 44 D. de donat. inter virum et uxorem* (24.1): *si extraneus rem viri ignorans eius esse ignoranti uxori, ac ne viro quidem sciente eam suam esse, donaverit, mulier recte eam usucapiet.*

De omstandigheid, dat zoowel de man als de vrouw, niet wisten dat het eene zaak is, die aan den man toebehoort, sluit het denkbeeld uit, dat hier eene schenking had plaats gehad. Maar vervolgt NERATIUS, wanneer vóórdat de verjaring is ten einde gebracht, de man is te weten gekomen dat het zijn zaak is, en hij vindiceren kan, maar niet wil, en de vrouw weet dit, dan wordt het

bezit en de verjaring gebroken, omdat het dan overgaat in eene schenking (door eene *traditio brevi manu* SAVIGNY *System* 4^e deel bl. 578 v.; WINDSCHEID § 178 n°. 22).

Wist het alleen de vrouw, dan had geen schenking plaats, en kon dus de volbrachte *usucapio* niet betwist worden (l. 44 t. a. p.).

Het verbod der verjaring tusschen echtgenooten kan men niet uit den regel „*contra non valentem agere non currit praescriptio*” afleiden, daar den man nooit belet is zijne rechtsvordering in te stellen, en ook de vrouw niet,“ daar zij van den man of van den rechter machtiging kan vragen, om tegen haren man in rechten op te treden.

De redenen, waarom tusschen echtgenooten de verjaring niet loopt, kan in de gemeenschap van goederen gelegen zijn; in de landen van het *droit coutumier* had algeheele gemeenschap, ook van onroerende zaken plaats.

Daar alle goederen gemeenschappelijk zijn geworden, kan tusschen echtgenooten geen verjaring plaats hebben.

Uit deze onmogelijkheid der verjaring kan eene uitsluiting derzelve, waar zij mogelijk is ontstaan zijn, t. w. b. v. bij de onroerende goederen, bij

huwelijksch voorwaarde van de gemeenschap uitgesloten.

Ook is het mogelijk, dat men het verbod der schenking tusschen echtgenooten ruimer heeft toegepast, en, om niet na te gaan, of beiden het wisten, dat de zaak aan één hunner behoorde of dat zij jegens elkander eene inschuld hadden, heeft men maar eene schenking aangenomen.

Zoo schijnen immers koop en verkoop tusschen echtgenooten verboden te zijn uit vrees van geheime schenking (art. 1503 B. W.) ¹⁾.

In het R. R. kreeg de schenking kracht, wanneer de schenker haar niet vóór zijnen dood herroepen had ²⁾; dit is in het Fransche en Nederl. recht niet overgenomen. Wil men de schenking er buiten laten, dan is de grond daarin te zoeken, dat de verjaring mede eene straf voor den nalatige is; men kan evenwel de echtgenooten niet ten kwade duiden, dat zij elkander geene sommatiën hebben gezonden en niet tot processen gekomen zijn.

BIGOT-PREAMENU, in zijn Exposé des motifs zegt: „Il serait contraire à la nature de la société du

¹⁾ Anders in het R. R. 1. 5. § 5. D. de donat. i. v. (24,1).

²⁾ L. 32 § 2. D.

mariage que les droits de chacun ne fussent pas, l'un à l'égard de l'autre respectés et conservés.

„L'union intime qui fait leur bonheur est en même temps si nécessaire à l'harmonie de la société, que toute occasion de la troubler est écartée par la loi.

„Il ne peut y avoir de prescription quand il ne peut même pas y avoir d'action pour l'interrompre”; in de laatste woorden gaat hij te ver.

Al heeft er scheiding van goederen of scheiding van tafel en bed plaats, heet het: „elle ne court point entre époux (art. 2253 C. N.), alhoewel de ratio legis hier schijnt weg te vallen.

Wij moeten met AUBRY en RAU zeggen (II. § 214 n°. 10): de wetgever hoopt op verzoening der echtgenooten en daarom moet alles vermeden worden, hetwelk deze zou tegenwerken.

In het dagelijksch leven zullen zij wel de rechten, die zij weten te hebben, tegen elkander doen gelden.

Art. 2026.

„Verjaring loopt niet tegen eene vrouw gedurende haar huwelijk :

1°. *In geval de regtsvordering der vrouw niet zoude kunnen vervolgd worden dan na het doen eener keus omtrent de aanvaarding of den afstand der gemeenschap.*”

2°. *In geval de man, het eigen goed der vrouw zonder hare toestemming verkocht hebbende, den verkoop moet vrijwaren, en in alle andere gevallen waarin de actie van de vrouw op den man zoude terug komen.*

Al. 1. Deze bepaling heeft eenige moeilijkheid veroorzaakt.

Zoo zegt Prof. DIEPHUIS: „Ik moet bekennen, dat het mij niet duidelijk is, ten aanzien waarvan, krach-

tens deze bepaling, de verjaring geschorst zal zijn, daar tussehen echtgenooten de verjaring in het algemeen niet loopt, en de bepaling der schorsing tot den tijd gedurende het huwelijk ook belet hier te denken aan eene schorsing gedurende den tijd, na de ontbinding des huwelijks tot het doen der keuze aan de vrouw gelaten." (DIEPHUIS, N. B. R. 2^e druk IX n°. 792).

„Men denke aan een regt, dat tot de gemeenschap en daardoor mede aan de vrouw behoort, doch voor welks behoud zij niet zorgen kan, zoolang de gemeenschap duurt, die door den man wordt beheerd, maar eerst wanneer dit door de ontbinding der gemeenschap heeft opgehouden en zij tot hare aanvaarding besloten heeft." (DIEPHUIS, N. B. R. II. bl. 263.)¹⁾

De reden van de bepaling in art. 2256. al. 2 C. C. is volgens MARCADÉ niet de voorwaardelijkheid van het recht, maar de zorg voor de goede verstandhouding van de echtgenooten. Liep de verjaring in betrekking der zaken, die eerst bij den afstand van de gemeenschap blijken haar te behoren, dan was zij genoodzaakt voorwaardelijke som-

¹⁾ Zie ook MARCADÉ, op art. 2252. C. C. IV.

matieën tegen de derde bezitters in het werk te stellen; om dit te kunnen doen moest zij gestadig de administratie van haren man nagaan, en dit kan eene bron van dissension intestines worden, die den huisvrede verstooren zullen.

Toch deze reden valt weg zoo niet de man, maar een derde dit goed vervreemd heeft.

Art. 2026 al. 2 laat de verjaring tegen de vrouw *gedurende het huwelijk* slapen.

Wanneer nu de gemeenschap staande huwelijk ontbonden is (door scheiding van tafel en bed of van goederen) begint dan de verjaring van het oogenblik af, dat de vrouw afstand heeft gedaan, daar zij nu eischen kan, en moeten wij zeggen cessante causa cessat effectus, en zijn de woorden *gedurende het huwelijk* daarom gebruikt, omdat de gemeenschap doorgaans met het einde van het huwelijk ontbonden wordt?

VAZEILLE p. 334: la separation de biens ouvre dans ce cas un libre cours à la prescription, quoique le mariage subsiste.

TROPLONG n°. 784 zegt: „je suis d'accord avec VAZEILLE, que les mots *pendant le mariage* (art. 2256. 1. C. C.) ne doivent pas être pris à la lettre,” de vraag komt alleen te pas, waar de rechtsvordering niet op den man terug werkt.

Van hetzelfde gevoelen zijn LE ROUX DE BRETAGNE, *nouveau traité de la prescription*, n°. 634 en MARCADÉ; de laatste vindt het klaarblijkelijk, "c'est chose évidente, puisque dans le cas de jugement de séparation, ce n'est plus la dissolution de mariage, mais la séparation de biens, qui dissout la communauté et donne ainsi lieu à l'option de la femme."

Wanneer de man het goed der vrouw vervreemd heeft en moet vrijwaren, loopt ten behoeve van den bezitter de verjaring niet.

POTHIER (bl. 107 n°. 25) zegt: „Du principe, que contra non valentem agere non currit praescriptio, il suit encore, que lorsqu'un homme a vendu l'héritage propre de sa femme à quelqu'un qui l'a acheté de bonne foi, croijant que celui qui le lui vendait en était le propriétaire, le temps de la prescription de cet héritage ne court pas pendant le mariage, contre la femme qui en est la propriétaire (Cod. Civ., art. 2256); la puissance que son mari a sur elle pendant le mariage étant censée l'avoir empêchée d'intenter une demande en révendication contre le possesseur qui aurait réfléchi contre lui comme garant des evictions: plusieurs coutumes en ont des dispositions, Anjou, le Maine, Grand Perche, etc."

De reden is dezelfde: door hare vindicatie in te

stellen, bewerkt zij eene rechtsvordering tegen haren man; heeft zij uitgewonnen, dan vraagt de kooper, als ware de vrijwaring uitgesloten, den koopprijs van den verkooper terug.

Alleen wanneer de kooper, ten tijde van den koop, het gevaar van de uitwinning kende, of de zaak ten eigen bate en schade heeft gekocht (art. 1531 B. W.), kan de kooper niet van den verkooper eischen, en loopt dus de verjaring tegen de vrouw.

Heeft de kooper die dit gevaar niet kende en niet ten eigen bate en schade gekocht heeft, de zaak verkocht, en de nieuwe verkrijger kende het gevaar der uitwinning, of heeft ten eigen bate en schade gekocht, zal dan deze tweede kooper zich op de verjaring kunnen beroepen, daar de actie tegen hem niet tegen den man eenige uitwerking kan hebben.

Daar de vrouw moeilijk al de latere transactiën, die over haar goed plaats hadden, kan gewaar worden, zal men ten haren gunste misschien kunnen zeggen, de verjaring loopt niet tegen haar zoodra haar man buiten hare toestemming verkocht heeft en den verkoop moet vrijwaren, en dat had hier plaats.

Maar de woorden *den verkoop moet vrijwaren* kunnen ook beteekenen: *zoolang hij den verkoop*

moet vrijwaren, zoodat in dit veronderstelde geval wel degelijk de verjaring loopen zal.

Art. 2026. al. 2 in fine: „*in alle andere gevallen waarin de actie van de vrouw op den man zoude terugkomen.*” De vrouw is b. v. met haren schuldenaar getrouwd; nu kan zij na dertig jaren den borg nog aanspreken, die zich niet op de verjaring kan beroepen, daar hij betaald hebbende, den man zou aanspreken (art. 1876 B. W.) en niet verlangen kan, dat zij haren man ter ongelegener tijd aan zijne actie blootstelle. In dit geval is de borg niet zoo erg er aan toe, daar hij van het recht hem in art. 1880 B. W. toegekend, kan gebruik maken; hij vraagt van zijnen schuldenaar dat hij hem ontslag van borgtocht bezorge of zekerheid stelle *de indemnitate*, dat hij uit zijne borgtocht geen nadeel zal hebben.

Het is niet te ontkennen, dat dezelfde betrekking in eene andere richting kan voorkomen, t. w. de man is met zijne schuldenares getrouwd; spreekt hij den borg aan, dan kan deze regres tegen de vrouw nemen, maar hier loopt de verjaring tegen den borg; waarom is de rust van het huisgezin hier minder gestoord?

M. i. verdient art. 3620 van het ontwerp 1820 ook hier de voorkeur boven de Fransche bepaling in art.

2026, al. 2. B. W., „insgelijks wordt de loop van den tijd der verjaring opgeschort, ten aanzien van de actiën en regten, welke aan den eenen echtgenoot tegen den anderen toekomen, zoo lang het huwelijk blijft bestaan, en mits dat er geene scheiding van tafel, bed, bijwoning en goederen plaats gehad hebbe.

Het maakt, voor het overige, geen onderscheid, of de vrouw al of niet het beheer van hare eigene goederen bedongen heeft.”

Bij deze bepaling hebben derden geen nadeel door de vrees voor de disharmonie der gehuwden.

In *l. 31 C. de jure dotium* (5.12) loopt de verjaring tegen de vrouw wegens vervreemde huwelijksgoederen, sedert de insolventie van den man; dus dacht JUSTINIANUS niet aan eene impossibilité pour la femme d'intenter des actions qui réfléchiraient sur lui pendant la durée du mariage, van welke onmogelijkheid *Coin-Delisle* bl. 299 t. a. p spreekt. (*Revue de droit français et étranger* IV).

Art. 2028.

„Verjaring loopt niet tegen eenen erfgenaam die eene nalatenschap onder het voorregt van boedelbeschrijving aanvaard heeft, ten opzichte zijner in schulden, ten laste dier nalatenschap.

„Verjaring loopt tegen eene onbeheerde nalatenschap, ofschoon dezelve van geen en curator voorzien zij.”

Als reden der eerste bepaling geeft men op, dat men niet verlangen kan, dat iemand tegen zich zelven handele.

DIEPHUIS deel IX n°. 796, verwijst er op dat die erfgenaam gebruik kan maken van art. 703 B. Rv. te weten, „dat hij tegen de medeërfgenenamen of den curator kan opkomen”; maar ten slotte zou dit toch weder tegen zich zelven gehandeld zijn.

De reden is, zegt MR. GOUDSMIT in *Themis* 9, bl. 690, in de aankondiging van de dissertatie van

MR. VAN BONEVAL FAURE „omdat hij bezitter is, van al hetgeen den waarborg zijner inschuld uitmaakt, en alzoo *litis contestationem imitatur detentio* l. 7 § 5 C. de praescr. XXX vel. XL. ann. (7.39).

DURANTON (Tom. XI ed. Belge n°. 314) „toch moeten wij herinneren dat de keizer spreekt van hem die *sibi suppositas... rit, per hanc detentionem interruptio fit... cum litis costestationem imitatur ea detentio.*”

MR. VAN BONEVAL FAURE bl. 204 vindt dat beroep op l. 7 § 5. zonder grond.

TROPLONG n°. 804 en n°. 805 en MARCADÉ t. p. art. 2259, zeggen: „wanneer er medeërfgenenamen zijn, dan zal de verjaring alleen voor het aandeel, hetwelk anders de confusio der schuld te niet deed, geschorst zijn; door onder voorrecht van boedelbeschrijving te aanvaarden, heeft hij namelijk zijne rechten tegen de schuldvermenging beveiligd: voor het aandeel zijner medeërfgenenamen was dit niet noodig, deze kan hij voor hun aandeel aanspreken, al had hij zuiver aanvaardt.”

„Maar, zegt MR. GOUDSMIT, hieruit volgt ook, dat dit alleen geldt, voor het geval dat hij alleen erfgenaam is; zijn er medeërfgenenamen, zoo loopt de verjaring tegen hem ten aanzien dier gedeelten die ten

laste der andere erfgenamen zijn." Evenwel hier heeft eene *conpossessio* plaats, hij bezit ieder stuk pro indiviso; zou hij dan niet, dewijl hij de goederen zijner medeërfgenamen detineert, moeten geacht worden door de detensie tegen hen *litem* geconstateerd te hebben, zoo althans het beginsel dezer wet hier van toepassing is?

Wanneer de medeërfgenamen ook onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard hebben, dan zal men kunnen beweren, dat de schorsing voor de geheele inschuld bestaan blijft; dan is het eene inschuld ten aanzien *dier nalatenschap*, daar de medeërfgenamen alleen gehouden zijn hem uit de opbrengst der erfenis te betalen (art. 1078 al. 1, 1086, B. W. „in zijne handen zijn gekomen.”)

MR. VAN BONEVAL FAURE t. a. p. bl. 254 meent, dat de erfgenaam, voor zijne geheele vordering de schorsing toekomt, daar de woorden van het artikel die onderscheiding niet toelaten.

Het artikel spreekt alleen van de inschulden, dus de verjaring der goederen van de erfenis, die de overledene begonnen had, zet de erfgenaam voort, en hij kan deze niet aan de schuldeischers onttrekken, wanneer de verjaring, eer de beneficiaire erfgenaam ze opeischte, ten einde is gebracht.

De verjaring der vorderingen van den overledene

tegen den erfgenaam, wordt niet geschorst; de wet zwijgt er van.

Dit is alleen van praktisch belang, waar de erfgenaam verzuimd heeft de schuld op de boedelbeschrijving te vermelden en dat wel te goeder trouw. Het kan namelijk gebeuren, dat hij van zijne schuld onkundig bleef, toen hij erfgenaam was geworden van den schuldenaar zijns erflaters.

Was de verjaring reeds ten einde gebracht, toen de boedel beschreven werd; dan behoeft de erfgenaam haar niet te vermelden, of hij vermeldt haar als natuurlijke schuld, met reserve van zijne bevrijding.

De acquisitieve verjaring van een erf des overledenen, zal wanneer de erfgenaam tijdens de boedelbeschrijving nog niet wist dat het goed den overledene toebehoorde niet daardoor belet worden, dat hij het niet op de boedelbeschrijving vermeld heeft.

Ten onrechte spreekt art. 2028 B. W. m. i. van schorsching: deze veronderstelt de mogelijkheid, dat de verjaring weder kan beginnen, maar hoe zal dit kunnen plaats hebben, wanneer eens onder voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard is. Immers de herstelling tegen de aanvaarding wegens dwang of bedrog (art. 1099 B. W.), is hier niet denkbaar,

want wie zal iemand tot *zulke* aanvaarding dwingen of verleiden?

Art. 2028, al. 2. „*Verjaring loopt tegen eene onbeheerde nalatenschap, ofschoon dezelve van geenen curator voorzien zij.*”

Tegen de onbeheerde nalatenschap loopt de verjaring, omdat niets de schuldeischers belet, de benoeming van een curator te bewerken, door wien de boedel zijne rechten kon doen gelden. De belanghebbenden mogen zich dus niet beklagen, wanneer hun gemeenschappelijk pand verminderd is

Dat de verjaring ten gunste der onbeheerde nalatenschap loopt, volgt uit hetzelfde beginsel: de schuldeischer provoceert de benoeming van een curator, om zijne vordering tegen de erfenis te kunnen instellen.

Buitendien geldt hier de algemeene regel; voor de actie tegen de onbeheerde nalatenschap is geene schorsing bepaald.

Art. 2029.

„Zij loopt insgelijks gedurende den tijd dat de erfgenaam zich beraadt.”

Gedurende het beraad loopt de verjaring, daar de erfgenaam zijne rechten kan doen gelden, en ook de schuldeischers der erfenis kunnen dit doen (anders wat de schuldeischers betreft, in het Justiniaansche recht).

Maar heeft de erfgenaam aanvaardt, toen zijne actie verjaard was, dan zal, wanneer hij een minderjarige is, de achteruitwerking der aanvaarding bewerken, dat de verjaring niet tegen hem geloopt heeft gedurende zijne minderjarigheid; hetzelfde geldt, zoo de aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving plaats heeft gehad.

Het tegendeel leerde DURANTON, die de achteruitwerking der aanvaarding niet zoodanige kracht wil toekennen, dat eene reeds verjaarde vordering herleeft.

Zoo ook thans MR. VAN BONEVAL FAURE t. a. p. bl. 254.

Art. 2027.

„De verjaring loopt niet:

Met betrekking tot eene inschuld welke van eene voorwaarde afhangt, zoo lang die voorwaarde niet vervuld is;

Met betrekking tot een regtsgeding tot vrijwaring zoo lang de uitwinning geen plaats heeft gehad;

Met betrekking tot eene inschuld welke op eenen bepaalden dag vervalt, zoo lang die dag niet verschenen is.”

Het artikel laat de verjaring der rechtsvordering, wanneer de verbindtenis voorwaardelijk is, eerst sedert de vervulling beginnen. Vóór dezen tijd bestond geene vordering en kon er dus ook geene verjaren.

De wet spreekt wel zonder nadere bepaling van eene voorwaarde; het is evenwel niet twijfelachtig,

dat hier alleen eene opschortende voorwaarde bedoeld kan zijn.

Ten aanzien eener ontbindende voorwaarde toch bestaat de ratio legis in geenen deele, en er kan geene reden bestaan om de verjaring eener verbinding te schorsen, alleen omdat het mogelijk is, dat zij eens door de vervulling van zekere voorwaarde wordt ontbonden (Mr. Dieph. 804.).

De Fransche schrijvers leeren eenstemmig, dat deze bepaling niet voor zakelijke actiën, voor het minst tegen derden, geldt.

Men gebruikte, om de bepaling van het R. R. te keeren, en den omloop der goederen te bevorderen, eene *action d'interruption*; degeen, die een recht onder voorwaarde of tijdsbepaling had, kon tot erkenning van dit recht eene actie instellen, en zoodoende de verjaring stuiten.

„D'après ce principe, l'ayant droit étant toujours maître, malgré la condition ou le terme d'agir pour conserver son droit, il n'y eut plus lieu d'invoquer, à raison de ce terme ou de cette condition, la maxime *contra non valentem agere non currit praescriptio*.”

En zelfs verjaarde de actio hypothecaria tegen derde bezitters, daar de schuldeischer van de action

interruptive had moeten gebruik maken, om zijn recht te bewaren (MARCADÉ art. 225 7.).

De Code heeft dus, zich aanleunende aan de praktijk en aan POTHIER n°. 679, de schorsing der verjaring bij voorwaardelijke verbindtenissen overgenomen, en dus bij actiones in rem de verjaring vóór de vervulling der voorwaarde toegelaten.

Maar wat nu bij ons?

MR. VAN BONEVAL FAURE bl. 252 vindt de schorsing uit den aard der zaak zoo, dat het niet noodig was haar uitdrukkelijk te bepalen.

„De bepaling is dan ook niet uitsluitend bij persoonlijke rechtsoverdrachten toepasselijk,” dan zal volgens MR. VAN BONEVAL FAURE de verjaring der zake-lijke rechtsoverdrachten met de vervulling der voorwaarde beginnen.

B. v. Iemand heeft zijn erf onder eene ontbindende voorwaarde verkocht en geleverd. Deze voorwaarde is eerst na 30 jaren vervuld en de koper had het goed dadelijk vervreemd. Nu kan volgens het stelsel van MR. VAN BONEVAL FAURE de verkooper het goed onder den tweeden verkrijger, al heeft hij langer dan 20 à 30 jaren bezeten, het goed opeischen; want zijne vordering begon eerst met den dag der vervulling der ontbindende voorwaarde.

Art.: 2027 al.: 2. „*Met betrekking tot een regts-
geding tot vrijwaring, zoo lang de uitwinning geen
plaats heeft gehad.*”

Dit is eene toepassing der voorafgaande bepaling:
de teruggave van den koopprijs kan eerst geeischt
worden, wanneer de uitwinning plaats had; zoolang
blijkt het niet, dat de verkooper eens ander zaak
heeft verkocht, en dus was de voorwaarde niet ver-
vuld en de actie niet nata.

Art. 1297 B. W. zegt, *indien de voorwaarde enz.*
maar deze achteruitwerking tot den tijd der afspraak
is geenszins zoo te beschouwen, dat zij in alle op-
zichten toen reeds bestaan heeft.

WINDSCHEID § 91 n°. 1 meent, de regel beteekent,
dat bij vervulde voorwaarde, de eigenlijke grond der nu
plaats hebbende rechtswerking niet is de *nu* vervulde
voorwaarde, maar de *toen* afgelegde wilsverklaring welke
aan deze kracht verleent. Het kan niet de bedoe-
ling der partijen geweest zijn, dat de rechtsvordering
reeds als geboren zou aangemerkt worden, eer de
mogelijkheid van eene storing in het recht bestond.
Dat zoolang de actio niet nata is, de verjaring niet
kan beginnen, is in het wezen der zaak gelegen,
hetgeen de uitdrukkelijke wetsbepaling erkent.

Art. 3612. Ontwerp v. 1820 luidt: „wanneer

vrijwaring gevraagd wordt, wegens eene zaak, welke werkelijk is uitgekeerd, of wanneer vergoeding gevorderd wordt van uitgaven, die werkelijk gedaan zijn, begint zelfs de tijd van verjaring niet te loopen, dan van af het tijdstip der gedane uitkeering of uitgave."

Of in ons art. de woorden „*de uitwinning heeft plaats gehad*”, in denzelfden zin moeten opgevat worden? MR. VAN BONEVAL FAURE t. a. p. bl. 263, zegt:

„De redactie is minder juist: rechtsgeding lees rechtsoverdracht."

„De wetgever laat de verjaring niet aanvangen zoolang *de uitwinning niet heeft plaats gehad*: dus eerst van af het oogenblik dat de gewaarborgde heeft moeten afgeven."

„Waarborg is evenwel reeds tegen de *actie* gegeven (hij kan den verkooper tot vrijwaring oproepen, art. 1539 B. W.); dus kan de verjaring loopen, zoodra de actie, die tot uitwinning kan leiden, is ingesteld."

Het is mij niet duidelijk of MR. VAN BONEVAL FAURE meent, sedert dat het goed *afgegeven* is, of dat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan, van welk oogenblik af het recht van den uitwinner erkend is, en de uitgewonnene tot afgifte is gehouden. Ik zie geen grond, wegens de bevoegdheid van den kooper,

die door de vindicatie is aangesproken, den verkooper in vrijwaring te roepen (art. 68 R. V.) dat de verjaring der actie tot vrijwaring reeds beginnen zal; de actie tot vrijwaring is nog niet nata, die oproeping is slechts eene voorbereiding, dus begint de verjaring nog niet.

Art. 2027 al. 3: „*Met betrekking tot eene inschuld welke op eenen bepaalden dag vervalt, zoo lang die dag niet verschenen is.*”

Dat de verjaring eerst begint, wanneer de dag, op welken geëischt kan worden, gekomen is, vinden wij reeds bepaald in *l. 7 § 4 C. de praescr. XXX.* (7.38) *in omnibus contractibus, in quibus sub aliqua conditione vel sub die... pacta ponuntur, post conditionis exitum, vel... dici... lapsum, praescriptiones XXX vel XL annorum... initium accipiunt.* SAVIGNY, Syst. 5. bl. 281. uit zich hierover: „Jedes Klagrecht aber hat zwei Bedingungen: *Erstlich*, ein wirkliches, gegenwärtiges, verfolgbares Recht und wo es an diesem fehlt ist noch keine Verjährung möglich. Darum kann sie bei einer bedingten, oder auf einen Zeitpunkt ausgesetzten Obligation, erst anfangen, wenn die Bedingung erfüllt,

oder der Zeitpunkt eingetreten ist. *Zweitens* eine Rechtsverletzung eine Störung, welche den Berechtigten zur Klage veranlasst."

• WINDSCHEID *Pandectenrecht* § 96 en GOUDSMIT, nemen aan, dat de verbindtenis eerst met den *dies a quo* begint, dus kan stellig vóór dien dag de verjaring niet beginnen; volgens de gewone, ook in art. 1304 B. W. aangenomene meening, begint het recht dadelijk, doch kan men het eerst na dien dag doen gelden. Het zoude eene tegenstrijdigheid zijn, aan het niet doen gelden van het recht een nadeel te voegen, zoo lang het recht niet mag worden uitgeoefend. (WINDSCHEID § 109).

Wanneer b. v. een verbruikleen is gegeven met de bepaling, er zal betaald worden drie maanden na de opzegging, dan begint de verjaring, daar de uitleener dadelijk kan opzeggen, oogenblikkelijk.

STELLINGEN.

STELLINGMA

STELLINGEN.

I.

De zuivering, van eene den bonafide possessor ontstolen zaak, heeft ook daardoor plaats, dat zij in diens bezit is teruggekeerd.

II.

Wanneer het vermogen van den erfpachter aan den fiscus vervalt, moet deze den Canon betalen.

III.

Het ware wenschelijk dat de bepaling van art. 429 B. W. ook op ouders-voogden van toepassing was.

IV.

Bij overlijden van den voogd, moet de nieuwe voogd benoemd worden door den Kantonrechter van de woonplaats van den toezienden voogd.

V.

De gevraagde vernietiging der huur kan de rechter naar gelang der omstandigheden weigeren (art. 1625 B. W.).

VI.

In art. 654 B. W. beteekenen de woorden „aan wiens land”: *aan wiens oever*; zoodat de natrekking niet ten voordeele van den eigenaar van het land naast den oever plaats heeft.

VII.

De legataris van eene geldsom heeft geen recht op interessen vóór den dag, dat zij in rechten gevorderd zijn.

VIII.

De bepalingen van het zeerecht zijn niet van toepassing op visscherspinken.

IX.

Ook de curator kan de actie van art. 777 W. v. K. instellen.

X.

De failliet, wiens accoord gehomologeerd is, kan het recht van een bij de verificatie toegelaten schuldeischer betwisten.

XI.

De schuldenaar, aan wien surseance van betaling is verleend, is niet bevoegd in rechten op te treden, zonder machtiging der aan hem toegevoegde bewindvoerders.

XII.

Door de acceptatie van een wisselbrief, noch door de afgifte van een orderbriefje wordt schuldvernieuwing bewerkt.

XIII.

De verklaring, welke CHAUVEAU en HÉLIE van de woorden „même peine” in art. 59 C. P. geven, is onjuist.

XIV.

Het ware wenschelijk dat de artt. 15—17 Wetboek van Strafrecht, zooals zij thans aangenomen zijn, bij de invoeringswet ingetrokken werden.

XV.

Het is niet als diefstal met braak aan te merken, wanneer de dief, om het gestolene weg te brengen, de deuren of ramen heeft opengebroken.

XVI.

Ten onrechte bepaalt art. 155, al. 2, Wetboek van Strafrecht, dat de bepalingen omtrent moord, doodslag of mishandelingen worden toegepast indien het tweegevecht niet plaats heeft in tegenwoordigheid van wederzijdsche getuigen.

XVII.

De regel non bis in idem (art. 218 W. v. Strafv.) geldt ook bij ontslag van rechtsvervolging.

XVIII.

Art. 6 B. Rv. belet niet, dat de lasthebber in naam des lastgevers eene rechtsvordering instelle.

XIX.

De schuldeischer van eene nalatenschap, die onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard is, mag beslag leggen onder den schuldenaar van die zelfde nalatenschap.

XX.

Afkeuring verdient art. 198 der Grondwet.

XXI.

De Koning behoorde geen oorlog te kunnen verklaren zonder goedkeuring der Staten-Generaal.

XXII.

Een dubbele standaard, in een algemeen gelijkvormig muntstelsel voor alle beschaafde volkeren of ook maar voor een groot deel der beschaafde wereld, is verkieslijk boven den enkelen standaard.
